

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

S U V E S T I N Ė A T A S K A I T A

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS 2001 METŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS IR ASIGNAVIMŲ NAUDOJIMO PROGRAMOMS VYKDYTI VERTINIMO REZULTATŲ

2002 m. liepos 17 d. Nr. 1040-6
Vilnius

Vykdamas valstybės kontrolieriaus 2002-03-01 įsakymu Nr.V-33 patvirtintą Valstybės kontrolės 2002 metų pirmojo pusmečio valstybinio finansinio audito programą bei siekiant įvertinti asignavimų valdytojo - Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos- 2001 metų finansinės atskaitomybės sudarymo teisingumą ir veiklą vykdant valstybės biudžeto finansuojamas programas, buvo atlikti auditai Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje, Lietuvos AIDS centre, Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centre, Farmacijos departamente prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybiniame psichikos sveikatos centre. Vertintos programos: Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas bei gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas (14.1), Sveikatos sistemos priežiūra (15.1), Narkotikų kontrolė ir narkomanijos prevencija 1999-2003 metais (16.1) bei Nacionalinė vaistų politika (17.1). Be to, atlikta visų Sveikatos apsaugos ministerijos 2001 m. vykdytų programų biudžeto lėšų panaudojimo analizė.

Tikrinimus atliko Valstybės kontrolės Finansinio audito 2 ir 4-jo departamentų kontrolieriai.

Atliktų auditų pagrindu surašyti 3 raštai. Audito metu konstatuota įstaigai padaryta žala 3,2 tūkst.Lt, į valstybės biudžetą pervesta 2,2 tūkst.Lt, patikslinta PVM deklaracija padidinant apskaičiuoto mokėtino į biudžetą PVM 29,1 tūkst.Lt, sumažinta neteisingai padidinta 207,3 tūkst.Lt biudžeto skola įstaigai, Sveikatos apsaugos ministerijoje ir jos įstaigose į užbalansines sąskaitas įtrauktas išsinuomotas, patikėjimo teise nepriklausantis turtas-3261,3 tūkst.Lt.

Suvestinėje ataskaitoje audito rezultatai išdėstyti taip, kaip juos įvertino ir pateikė tikrinimus atlikę departamentų pareigūnai.

I. BENDRA LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS 2001 METAIS VYKDYTŲ PROGRAMŲ APŽVALGA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) ir jos reguliavimo sričiai priskirtos sveikatos priežiūros įstaigos (toliau –Ministerijai pavaldžios įstaigos), nuostatuose pavestiems uždaviniams ir funkcijoms įgyvendinti, 2001 metams parengė šešias valstybės biudžeto

lėšomis finansuojamas veiklos programas. Lietuvos Respublikos 2001 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2000-12-19 Nr. IX-89, su vėlesniais pakeitimais, įskaitant Vyriausybės rezervo fondo lėšas), Ministerijai programų vykdymui patvirtinta iš viso 140600,0 tūkst.Lt, t.y. 74918,0 tūkst.Lt paprastųjų išlaidų, iš jų 36603,6 tūkst.Lt darbo užmokesčiui ir 65682,0 tūkst.Lt nepaprastųjų išlaidų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė (2001-08-06 nutarimas Nr.969 su vėlesniais pakeitimais) patvirtino Ministerijai asignavimus pagal programas 2001 metams:

13.1. Visuomenės sveikatos priežiūros stiprinimas integruojantis į Europos Sąjungos sveikatos sistemą.

14.1. Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas, gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas.

15.1. Sveikatos sistemos priežiūra.

16.1. Narkotikų kontrolė ir narkomanijos prevencija 1999 – 2003 metais.

17.1. Nacionalinė vaistų politikos programa.

18.1. Vaikų kaulų čiulpų transplantacijos programa.

Ministerija 2001 metais iš viso gavo 131865,9 tūkst.Lt (atskaičius grąžintas sumas) biudžeto asignavimų, t.y. 8734,1 tūkst.Lt (arba 93,8 proc.) mažiau nei patikslinta sąmata ir tiek pat panaudojo: paprastosioms išlaidoms – 73539,7 tūkst.Lt, iš jų 36219,0 tūkst.Lt darbo užmokesčiui bei nepaprastosioms išlaidoms - 58326,2 tūkst.Lt.

Ministerija biudžeto lėšas programų vykdymui panaudojo neviršijant patvirtintų sąmatoje. Ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 32 str., pasibaigus 2001 m., nepanaudotus biudžetinius asignavimus 109,2 tūkst.Lt grąžino į valstybės išdo sąskaitą.

Valstybinis psichikos sveikatos centras, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 32 str. 1 p. reikalavimu, 2000 m. pabaigoje į valstybės biudžetą negrąžino 8,4 tūkst.Lt nepanaudotų 2000 m. biudžetinių lėšų likučio. Be to, Valstybinis psichikos sveikatos centras 2000 m. pabaigoje už ryšių ir komunalines paslaugas 2,6 tūkst.Lt biudžeto asignavimų pervedė avansu už 2001 m. sausio mėnesį, t. y., 2,6 tūkst.Lt 2000 m. biudžeto asignavimų panaudojo 2001 m. faktinėms išlaidoms padengti.

Ministerija, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. 4 d. nuostata, pavaldžioms įstaigoms nepateikė darbų, paslaugų, materialinių vertybių atsargų, inventoriaus normatyvų, suderintų su Finansų ministerija.

Ministerijos Vidaus audito tarnyba, nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-07 nutarimo Nr.127 “Dėl valstybės įmonių ir įstaigų vidaus audito” (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) nuostatomis, Ministerijos pavaldžioje įstaigose - Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centre, Lietuvos AIDS centre ir Valstybiniame psichikos sveikatos centre iki 2002-06-01 neatliko 2001 m. vidaus audito.

Ministerijos Vidaus audito tarnyba, vykdydama Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir kitų Ministerijai pavaldžių įstaigų valdymo, veiklos ir finansinį auditą, nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-05 nutarimu Nr.379 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojų programų vykdymo vertinimo tvarkos 11 p. nuostata - nevertino programų vykdymo 2001 m., vadovaudamasi Valstybės institucijos vidaus audito tarnybos nuostatais (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-07 nutarimas Nr.127).

Ministerijos Vidaus audito tarnyba Ministerijai pavaldžioje įstaigoje neatliko programų išlaidų sąmatų vykdymo vidaus audito, neanalizavo asignavimų sąmatos viršijimo priežasčių, neatliko Ministerijos 2001 m. suvestinės finansinės atskaitomybės audito, dėl to sveikatos apsaugos ministras negalėjo vykdyti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 str. reikalavimo – užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo efektyvumą ir rezultatyvumą – bei Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. nustatyto biudžetinių asignavimų valdymo, tai yra nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Ministerijai pavaldžios įstaigos naudotų tik pagal patvirtintas išlaidų sąmatas.

Vertinant vidaus kontrolės sistemą, nustatyta, kad Ministerijos struktūrinių padalinių nuostatuose, galiojusiuose 2001 m., nėra aiškiai apibrėžtos ir paskirstytos funkcijos tarp Ministerijos struktūrinių padalinių, kai kurių skyrių nuostatuose nedetalizuota skyrių veikla.

Ministerijos pavaldžioje įstaigoje ne visiems struktūriniams padaliniams patvirtinti nuostatai bei pareigybių aprašymai: Lietuvos AIDS centre nėra parengtų ir patvirtintų Ambulatorinės priežiūros, Laboratorijos bei Tiekimo ir eksploatacijos skyrių nuostatų. Patvirtintuose kitų Lietuvos AIDS centro struktūrinių padalinių bei Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos (Farmacinės veiklos, Kainodaros ir Įmonių skyrių) nuostatuose nenumatytas struktūrinių padalinių vadovų priežiūros pavaldžių darbuotojų funkcijų vykdymo mechanizmas, atsiskaitymo tvarka, informacijos sklaida tarp struktūrinių padalinių. Be to, Lietuvos AIDS centro 36 darbuotojams (44,4 proc.) neparengti ir nepatvirtinti pareiginiai nuostatai, dėl to negalima kontroliuoti atliekamų darbų bei bendros darbuotojų darbo apimtys.

Nepatvirtinti nauji Valstybinio psichikos sveikatos centro nuostatai - Sveikatos apsaugos ministerija 2000-09-29 įsakymu Nr.524 dalį steigėjo teisių ir pareigų (ir nuostatų tvirtinimą) perdavė Valstybinei visuomenės sveikatos priežiūros tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Ministerijoje ir tikrintose Ministerijos pavaldžioje įstaigoje egzistuoja vidaus kontrolės sistema, tačiau ji ne visada peržiūrima ir atnaujinama. Vadovybės požiūris į vidaus kontrolę nepakankamas, todėl tikrinimo metu nustatytos nevykdomos, nepakankamai prižiūrimos kontrolės procedūros:

- Ministerijoje - ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, už kurį apmokėjo Ministerija ir kurį perdavė viešosioms įstaigoms pagal panaudos sutartis, apskaita 2001 m. tvarkyta neprisilaikant

Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos (patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70) 37 p. nuostatų,

- Ministerijoje ir Lietuvos AIDS centre – nepakankama ilgalaikio turto apskaitos vidaus kontrolė,
- Lietuvos AIDS centre – nepakankama darbo užmokesčio vidaus kontrolė,
- Farmacijos departamente prie Sveikatos apsaugos ministerijos nepilnai dokumentuotos vidaus kontrolės procedūros: pajamų už teikiamas paslaugas surinkimas; neefektyvus ir neekonomiškas tarnybinio lengvojo automobilio naudojimas, t.y. naudojimas ne tarnybiniais tikslais.

II. MINISTERIJOS 2001 METŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REZULTATAI

Sveikatos apsaugos ministerijos 2001 m. strateginis veiklos planas parengtas tinkamai. Sveikatos apsaugos ministrų įsakymais paskirti 2001 m. vykdytų programų kuratoriai.

Programos - Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas bei gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas (14.1), Sveikatos sistemos priežiūra (15.1), Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metais (16.1) - yra tęsiamos programos. Nacionalinė vaistų politikos (17.1) programa yra nauja, daugiametė ir prioritetinė, įgyvendinant vaistų politiką. Minėtos programos yra valstybinės svarbos, padeda išspręsti valstybės socialines problemas. Programos atitinka vykdomą valstybės politiką ir yra susijusios su valstybės poreikiais, ekonominėmis - socialinėmis sąlygomis. Ministerijos strateginiame veiklos plane 2001 m. audituotų programų vykdymui nustatyti programų tikslai, jiems įgyvendinti numatyti uždaviniai, uždaviniams nustatytos priemonės bei uždavinių vertinimo kriterijai. Sveikatos apsaugos ministerija 2001 m. audituotoms programoms (14.1, 15.1, 16.1, 17.1) nustatė kiekybinius statistinius programų uždavinių įvertinimo kriterijus, kurie neleidžia vertinti sąnaudų, darbo krūvio ir naudos. Ministerija 2001 m. vykdomų programų vertinimui nepasirinko kokybinių ir išlaidų efektyvumo vertinimo kriterijų.

II.1. Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programa (14.1)

Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programą (14.1) vykdė keturios Ministerijai pavaldžios įstaigos. Auditai atlikti - trejose: Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centre, Lietuvos AIDS centre ir Valstybiniame psichikos sveikatos centre.

Lietuvos AIDS centras, vykdydamas Valstybinę AIDS profilaktikos ir kontrolės programą, kuri yra Ministerijos 2001 m. vykdytos programos Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas bei gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas (14.1) sudėtinė dalis, 2001 metais pasiekė užsibrėžtus programos tikslus – sustabdyti epideminį žmogaus imunodeficito viruso infekcijos plitimą Lietuvoje ir mažinti neigiamas ŽIV infekcijos / AIDS pasekmes. Lietuvos AIDS centras 2001 metais iš dvidešimt keturių nusistatytų Valstybinės AIDS profilaktikos ir kontrolės programos uždavinių tik trims uždaviniams nustatė konkrečiais dydžiais išreikštus, iš viso penkis dviejų

programos tikslų uždavinio vertinimo kriterijus, kuriuos faktiškai 2001 m. įgyvendino. Tačiau Lietuvos AIDS centro nusistatytų programos uždavinių vertinimo kriterijų diapazonas yra gana siauras - nagrinėjami ŽIV/AIDS plitimo rodikliai (sergamumas, ligotumas, mirtingumas) nepilnai apibūdina Lietuvos AIDS centro veiklą, nes vertinami tik gydymo įstaigose užregistruoti ŽIV/AIDS atvejai. Lietuvos AIDS centras 2001 m. nevertino gydymo išlaidų vienam sergančiam AIDS pacientui.

Valstybinio psichikos sveikatos centro strateginiame veiklos plane neįvardinti konkretūs 2001 m. vykdytos Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programos (14.1) priemonių vertinimo kriterijai, nekonkrečios ir 2001 m. darbo plane nurodytos vykdomos priemonės, nenurodyti priemonių vykdytojai, todėl *negalima nustatyti, ar biudžeto lėšos panaudotos galimu efektyviausiu būdu*. Pagrindiniai Valstybinio psichikos sveikatos centro 2001 m. darbo plane nurodyti laukiami rezultatai – savižudybių skaičiaus mažėjimas, informacijos apie psichikos sutrikimų paplitimą kaupimas, psichikos sveikatos gerėjimas.

Įvertinę Ministerijos vykdytos Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programos (14.1) nusistatytų uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimo 2001 metais rezultatus, mes negalime teigti, kad Ministerija, vykdydama Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programą (14.1), 2001 metais pasiekė užsibrėžtus programos tikslus, nes iki 2002-06-01 nėra pateikti oficialūs statistiniai duomenys apie 2001 m. gyventojų sveikatą ir dėl to Ministerija neatliko Strateginiame veiklos plane numatytų visų penkių uždavinių vertinimo kriterijų arba rodiklių palyginimo su faktiniais, oficialiais 2001 metų statistiniais duomenimis (apie vidutinę gyvenimo trukmę, mirtingumą bei sergamumą įvairiomis ligomis). Dėl tos pačios priežasties mes negalime pasisakyti, ar pasiekti rezultatai atitinka Ministerijos 2001 m. vykdytos (14.1) programos tikslus. Programos tikslo (kodas 03) uždaviniui (kodas 01) nepatvirtintas nei vienas uždavinio vertinimo kriterijus arba rodiklis, uždavinio (kodas 01) įgyvendinimo rezultatas 2001 m. nevertintas. Be to, programos uždavinių vertinimo kriterijų diapazonas yra gana siauras – nagrinėjamas gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas, tačiau nenagrinėjamas gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas. Ministerija 2001 m. nevertino gydymo išlaidų vienam sergančiam pacientui.

Ministerijai Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo, gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programai (14.1) (visoms valstybės funkcijoms) vykdyti 2001 m. patvirtinta iš viso 13183,0 tūkst.Lt. Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos gavo (atskaičius gražintas sumas) ir panaudojo 13134,0 tūkst. Lt (99,6 proc.), neviršijant patvirtintos sąmatos.

Ministerija (funkcijos kodas – 05 12 09), vykdydama Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programą (14.1), nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 124 ir 125 p. reikalavimais, asignavimus

privalomiems skiepams ir terpių įsigijimui 9026,8 tūkst.Lt pervedė Valstybinei visuomenės sveikatos tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos į sumų pagal pavedimus sąskaitą.

Atlikus auditus Ministerijai pavaldžioje įstaigoje (funkcijos kodas – 05 06 01) - Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centre, Lietuvos AIDS centre ir Valstybiniame psichikos sveikatos centre, vykdžiusiose Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programą (14.1), nustatyta, kad 2001 m. skirti asignavimai iš esmės panaudoti pasiekti programos tikslams. Tačiau nustatyti atskiri trūkumų ir pažeidimų atvejai.

Lietuvos AIDS centras, sudarydamas 2001 m. biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų pajamų ir išlaidų sąmatą, nesivadovavo Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 1994-06-24 raštu Nr.48N patvirtintų Biudžetinių įstaigų išlaidų sąmatų rengimo bendrųjų metodinių nurodymų 17 p. nuostatomis, neatliko 2001 m. specialiųjų lėšų pajamų apskaičiavimo ir kiekvienai specialiųjų lėšų rūšiai nesudarė atskirų specialiųjų lėšų sąmatų.

Lietuvos AIDS centras, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr.I-1113) 8 str.5 d., iki 2001-05-18 galiojusių Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991-12-09 nutarimu Nr.536 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo bei vykdymo bendrųjų taisyklių 34 p., Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo tvarkos 17 p. ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 1994-06-24 rašto Nr.48N “Dėl biudžetinių įstaigų išlaidų sąmatų rengimo bendrųjų metodinių nurodymų” 2 p. nuostatomis, papildomai 2001 m. (14.1) programos vykdymui skirtus biudžeto asignavimus 1,5 tūkst.Lt naudojo be papildomos, nustatyta tvarka asignavimų valdytojo patvirtintos sąmatos.

Valstybinis psichikos sveikatos centras Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo, gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programai (14.1) 2,3 tūkst.Lt paprastosioms išlaidoms (darbo užmokesčiui) gautų asignavimų panaudojo nepaprastosioms išlaidoms, o 0,9 tūkst.Lt darbo užmokesčiui gautų asignavimų, 0,2 tūkst.Lt įnašams socialiniam draudimui bei 0,2 tūkst.Lt elektros energijos išlaidoms gautų asignavimų panaudojo kitoms paprastosioms išlaidoms: 0,6 tūkst.Lt – spaudiniams, 0,5 tūkst.Lt – kitoms prekėms, 0,2 tūkst.Lt – kvalifikacijos kėlimui, neturėdamas darbo užmokesčio ekonomijos ir nepatikslinę sąmatos, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 6 str. 1 p. bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 91 p. reikalavimuose.

Lietuvos AIDS centre nustatyta nepakankama darbo užmokesčio skyrimo vidaus kontrolė. Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo Nr.511 “Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo” ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1997-05-15 įsakymo Nr.149-K “Dėl sveikatos priežiūros įstaigų

darbuotojų tarnybinių atlyginimų” priedų reikalavimais, aštuoniems Lietuvos AIDS centro darbuotojams 2001 metais nustatyti tarnybinio atlyginimo koeficientai, neatsižvelgiant į jų išsimokslinimo lygį, sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų paskirstymą (medicinos personalo ir kitų darbuotojų) bei pareiginiuose nuostatuose išdėstytus kvalifikacinius reikalavimus. Todėl minėtiems darbuotojams nepagrįstai priskaičiuota 19,0 tūkst.Lt tarnybinio atlyginimo. Po tikrinimo, Lietuvos AIDS centro darbuotojams nustatyti nauji tarnybinių atlyginimų koeficientai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-12-03 nutarimu Nr.1359 pripažinus netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo Nr.511 “Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo” 5.4 p., 2001 metais keturiems Lietuvos AIDS centro darbuotojams neteisėtai skirta 3,2 tūkst.Lt piniginių dovanų ir šiai sumai valstybei ir Lietuvos AIDS centrui padaryta žala. Po tikrinimo Lietuvos AIDS centro direktorius įnešė į kasą 2,2 tūkst.Lt ir šią sumą Lietuvos AIDS centras pervedė į valstybės biudžetą.

Lietuvos AIDS centras, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 38, 303, 304, 306, 307, 308 p. reikalavimais, 2001 m. užbalansinėse sąskaitose neapskaitė išsinuomoto, Lietuvos AIDS centrui patikėjimo teise nepriklausančio turto 3133,3 tūkst. Lt. Be to, Lietuvos AIDS centras nesivadovavo Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 14 str. ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719 patvirtintos Inventorizacijos tvarkos nuostatomis - 2001 m. neinventorizavo išsinuomoto ilgalaikio materialiojo turto 3133,3 tūkst.Lt. Tikrinimo metu Lietuvos AIDS centro direktoriaus paskirta komisija nustatė perimto turto vertę, vyriausioji finansininkė įtraukė minėtą turtą į apskaitos registrus.

Tikrintose Ministerijai pavaldžiose įstaigose nustatyti veiklos trūkumai – ne visos įstaigos lėšas, turimą turtą 2001 m. naudojo efektyviai, racionaliai ir taupiai.

Lietuvos AIDS centro struktūriniai padaliniai (2001-12-31) išdėstyti neekonomiškai, šešiose Vilniaus miesto vietose. Atlikus Lietuvos AIDS centro transporto priemonių naudojimo analizę, pagal vairuotojų pateiktus savaitės maršrutų duomenis, nustatyta, kad per vieną savaitę Centro tarnybiniais automobiliais pravažiuota 2968 km., iš jų – 887 km. (arba 29,9 proc.) sudaro neplaniniai važiavimai, t.y. kelionės išlaidos iš vieno Lietuvos AIDS centro struktūrinio padalinio į kitą vežant įvairius dokumentus, prekes, žmones ir kita. Kuro įsigijimo išlaidos per tą patį laikotarpį, iš viso - 649,68 Lt, iš jų neplaniniams važiavimams – 145,18 Lt. Per metus neplaniniai važiavimai sudarytų apie 46124 km. už 10 tūkst. Lt. Taigi, galime daryti išvadą, kad tai yra netaupus Centro tarnybinių automobilių eksploatavimas, neefektyvus lėšų transportui naudojimas, kurio galima būtų išvengti sukoncentravus struktūrinių padalinių išdėstymą.

Lietuvos AIDS centras 1999-2001 m. netaupiai ir neefektyviai naudojo lėšas mikroautobuso FORD TRANZIT KOMBI FT 100 (9 vietų) nuomai. Lietuvos AIDS centras pagal nuomos sutartis, už minėto mikroautobuso nuomą UAB “EIKA” 1999-2001 metais iš viso sumokėjo 75,9 tūkst.Lt (iš jų 2001 metais – 26,0 tūkst.Lt: 25,0 tūkst.Lt biudžeto lėšų, 1,0 tūkst.Lt nebiudžetinių lėšų), t.y. 5,8

tūkst.Lt daugiau nei UAB "EIKA" sumokėjo įsigydamą naują mikroautobusą (70,1 tūkst.Lt). Po tikrinimo Lietuvos AIDS centras minėtą sutartį nutraukė.

Lietuvos AIDS centro Narkomanų socialinės psichologinės reabilitacijos bendruomenės išlaikymas 2001 m. valstybės biudžetui kainavo 208,9 tūkst.Lt, didžiausią išlaidų dalį sudarė darbo užmokesčio išlaidos - 55,7 proc. Lietuvos AIDS centro Narkomanų socialinės psichologinės reabilitacijos skyriaus specialistų komanda (9 etatai) pajėgi dirbti su 24-30 pacientų, nors, dėl patalpų trūkumo, 2001-12-13 bendruomenėje buvo 13 narkomanų. Tai yra, nesteigiant papildomų etatų, bendruomenėje gali gydytis trigubai didesnis pacientų skaičius, nes visuomenėje yra toks poreikis.

IŠVADOS:

1. Programai Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas bei gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas (14.1) 2001 m. skirti asignavimai panaudoti programoje nustatytiems tikslams pasiekti. Mes negalime teigti, kad Ministerija, vykdydama Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programą (14.1), 2001 metais pasiekė užsibrėžtus programos tikslus, nes iki 2002-06-01 nepateikti oficialūs statistiniai duomenys apie 2001 m. gyventojų sveikatą ir dėl to Ministerija neatliko Strateginiame veiklos plane numatytų penkių uždavinio vertinimo kriterijų arba rodiklių palyginimo su faktiniais, oficialiais 2001 metų statistiniais duomenimis. Dėl tos pačios priežasties mes negalime pasisakyti, ar pasiekti rezultatai atitinka Ministerijos 2001 m. vykdytos (14.1) programos tikslus.

2. Naudojant programai skirtus asignavimus, audituotos įstaigos padarė teisės aktų pažeidimų.

3. Lietuvos AIDS centre nustatyta nepakankama darbo užmokesčio skyrimo vidaus kontrolė: 8 Lietuvos AIDS centro darbuotojams 2001 metais nepagrįstai priskaičiuota 19,0 tūkst.Lt tarnybinio atlyginimo, be to, 4 Lietuvos AIDS centro darbuotojams neteisėtai skirta 3,2 tūkst.Lt piniginių dovanų ir šiai sumai valstybei ir Lietuvos AIDS centrui padaryta žala.

4. Lietuvos AIDS centras ne galimu efektyviausiu būdu naudojo lėšas Narkomanų socialinės psichologinės reabilitacijos bendruomenės išlaikymui.

II.2. Sveikatos sistemos priežiūros programa (15.1)

Sveikatos sistemos priežiūros programą vykdė Ministerija ir 7 pavaldžios įstaigos, kurios asignavimus gavo tiesiogiai iš Valstybės išdo departamento. Tikrintas asignavimų naudojimo teisėtumas ir teisingumas pagal valstybės funkcijas 05 09 01 (centrinės ir savivaldybių institucijos) ir 05 12 09 (kitos sveikatos priežiūros funkcijos).

Įvertinus 2001 metais vykdytos Sveikatos sistemos priežiūros programos (15.1) Ministerijos nusistatytų uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimo rezultatus, manome, kad Ministerija, 2001 metais vykdydama programą, iš dalies pasiekė užsibrėžtus programos tikslus. Tačiau Ministerija neatliko vieno uždavinio vertinimo kriterijaus arba rodiklio palyginimo su faktiniais oficialiais

2001 metų statistiniais duomenimis, nes iki 2002-06-01 nebuvo pateikti oficialūs statistiniai duomenys apie sveikatos privačia praktika užsiimančių gydytojų skaičiaus padidėjimą. Pagal vieną uždavinio vertinimo kriterijų Ministerija uždavinio įgyvendinimo 2001 m. nevertino, nes pagal Sveikatos apsaugos ministerijos 2001 metų programų vykdymo ataskaitą, suformuoti sveikatos priežiūros įstaigų tinklo koncepciją problematiška, kadangi vėluoja regioninio valdymo reforma. Pagal vieną programos uždavinio vertinimo kriterijų - detalizuotų paslaugų parengimas (proc.) - programos uždavinys neįvykdytas 9,2 proc.

Sveikatos sistemos priežiūros programai vykdyti (visoms valstybės funkcijoms) Ministerijai patvirtinta 89650,0 tūkst.Lt. Ministerija gavo 82060,3 tūkst.Lt (atskaičius grąžintas sumas) arba 91,5 proc., palyginus su patvirtinta sąmata. Ministerija visus gautus asignavimus panaudojo 100 proc., neviršijant patvirtintos sąmatos. Visi asignavimai panaudoti šios programos tikslams pasiekti.

Ministerijos pavaldi įstaiga – Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos - 3,4 tūkst.Lt (valstybės funkcija 05 06 01) viršijo patvirtintas sąmatoje išlaidas darbo užmokesčiui ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001m. gegužės 14 d. nutarimu Nr.543) 17 p. reikalavimą, kuriuo nustatyta, kad naudoti valstybės biudžeto lėšas be patvirtintos valstybės išlaidų sąmatos draudžiama. Sveikatos apsaugos ministras K.R.Dobrovolskis nepakankamai vykdė Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnyje nustatytą biudžetinių asignavimų valdymą, tai yra, nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Ministerijos pavaldžios įstaigos naudotų tik pagal patvirtintas sąmatas. Tikrinimo metu Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos valstybės kontrolei 2002-06-06 pateikė paaiškinimo raštą Nr.117, kuriame nurodė viršijimo priežastis ir pateikė informaciją apie nubaustus dėl to kaltus asmenis.

Vykdam šią programą (15.1), Ministerijos išlaikymui pagal patvirtintą sąmatą (funkcijos kodas 05 09 01) skirta 4112,0 tūkst.Lt asignavimų. Ministerija gavo 3967,6 tūkst.Lt arba 96,5 proc. palyginus su patvirtinta sąmata, panaudojo visus gautus asignavimus. Ministerija, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo (1990-10-05 Nr.I-641) su vėlesniais pakeitimais) 10 str. reikalavimais, 2001-01-01 fizinių asmenų pajamų mokesčio įsiskolinimą 13,0 tūkst.Lt Valstybinei mokesčių inspekcijai padengė iš 2001 m. skirtų asignavimų.

Ministerija, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (1998-05-12 Nr.VIII-729 su vėlesniais pakeitimais) 24 str.8 p. nuostata, priėmė į savo balansą iš Šiaulių visuomenės sveikatos centro balanso perduotą 5,7 tūkst.Lt vertės ilgalaikį turtą. Ministerija 2001 m. nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 38, 303, 304, 306, 307, 308 p. reikalavimais, buhalterinės apskaitos registruose ir Išlaidų sąmatų vykdymo balanso 2002-01-01 užbalansinėje sąskaitoje neapskaitė išsinuomoto ilgalaikio turto 128,0 tūkst.Lt. Šis turtas Ministerijoje 2001 m.

neinventorizuotas, kaip nustatyta Inventorizacijos tvarkos (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719) nuostatose. Ministerijos išsinuomotas turtas 128,0 tūkst.Lt tikrinimo metu 2002-06-18 įtrauktas į apskaitos registrus.

Vykdamas šią programą pagal valstybės funkciją 05 12 09 (kitos sveikatos priežiūros funkcijos) buvo patikrintas Ministerijos atliktų mokėjimų (centralizuota tvarka) teisėtumas ir teisingumas. Nustatyta, kad Ministerija pagal šią funkciją asignavimus 68212,3 tūkst.Lt panaudojo: 6428,0 tūkst.Lt sumokėjo bankams palūkanų, 34850,3 tūkst.Lt paskolų dengimui, 5535,5 tūkst.Lt medicinos specialistų kvalifikacijos kėlimui ir kitoms sutartims vykdyti, 21398,5 tūkst.Lt investicijoms.

Ministerija 2001 metais neteisingai vedė ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, už kurį apmokėjo Ministerija ir kurį perdavė viešosioms įstaigoms pagal panaudos sutartis, buhalterinę apskaitą (valstybės funkcija 05 12 09). Apskaitant minėtą ilgalaikį turtą Ministerija neprisilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 37 p. reikalavimų, tai yra, užpajamuojant viešosioms įstaigoms perduodamą turtą, memorialiniame orderyje nedarė antrojo įrašo, o Didžiojoje knygoje neatvaizdavo sąskaitos 01 "Ilgalaikis turtas" likučių ir apyvartų. Šio ilgalaikio turto apskaita buvo tvarkoma laisvos formos žiniaraštyje, ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, perduoto viešosioms įstaigoms pagal panaudos sutartis, likutis 515412,7 tūkst. Lt atspindėtas Išlaidų sąmatų vykdymo balanse 2002-01-01. Nuo 2002 m. minėto ilgalaikio turto buhalterinė apskaita tvarkoma pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos reikalavimus.

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-01-26 nutarimą Nr.92 "Dėl ministerijų ir Vyriausybės įstaigų kai kurių įgaliojimų, objektų bei atitinkamų materialinių ir finansinių išteklių perdavimo apskričių viršininkų administracijoms", Ministerija iki Valstybės kontrolės tikrinimo neperdavė Vilniaus apskrities viršininko administracijai viešųjų įstaigų: Respublikinės tuberkuliozės ir plaučių ligoninės, Respublikinės Santariškių tuberkuliozės ir plaučių ligoninės ir Abromiškių sanatorijos turto 13647,4 tūkst.Lt (2002-01-01), kuris šiuo metu yra apskaitytas Sveikatos apsaugos ministerijos balanse.

Ministerija Sveikatos sistemos priežiūros programos (15.1) vykdymui skirtus valstybės biudžeto asignavimus 2001 m. naudojo ne galimu efektyviausiu būdu.

Ministerija, vykdydama programą Sveikatos sistemos priežiūra (funkcijos kodas 05 12 09), pagal sudarytą sutartį dalį savo funkcijų pavedė atlikti viešajai įstaigai "Sveikatos teisės ir ekonomikos centras", tai yra, atliko 438,6 tūkst.Lt vertės paslaugų (mokslinių praktinių programų koordinavimo) pirkimą iš sveikatos priežiūros viešosios įstaigos "Sveikatos teisės ir ekonomikos centras". Ministerija, atlikdama paslaugų, kurių vertė didesnė nei 75 tūkst.Lt pirkimą, nesivadovavo Viešųjų pirkimo įstatymo (1999-06-03 Nr. VIII-1210) 1 str. 1 d. nuostatomis. Be to, pastebėta, kad Ministerijos struktūroje patvirtinti Sveikatos programų ir Teisės skyriai, kurie, įsteigę papildomus

etatus, galėtų atlikti viešajai įstaigai "Sveikatos teisės ir ekonomikos centras" pavestas vykdyti funkcijas ir Ministerija sutaupytų valstybės biudžeto lėšas.

Ministerija (funkcijos kodas 05 09 01) 2001 m. vykdė ekonomiškai nenaudingą sutartį, pagal kurią Apsaugos policijos skyrius prie Vilniaus m. VPK saugojo Ministerijos administracinį pastatą. Sutartis ekonomiškai nenaudinga, nes 41,8 proc. visų už pastato apsaugą patiriamų išlaidų (4,2 tūkst.Lt mėnesiui arba 50,2 tūkst.Lt metams) sudaro papildomos išlaidos, kurių galima būtų išvengti, jei apsaugą vykdytų Ministerijos darbuotojai.

Mes manome, kad Ministerija nepakankamai efektyviai 2001 m. naudojo lėšas tarnybinio transporto išlaikymui. Pagal 2001-11-15 nuomos sutartį su UAB "Savas automobilis", Ministerija išsinuomojo automobilį Volvo S80 ir per 36 mėnesius už nuomą įsipareigojo sumokėti 120,9 tūkst.Lt. Įvertinus tai, kad minėto automobilio įsigijimo vertė 110,0 tūkst.Lt, Ministerija įsipareigojo už minėto automobilio nuomą sumokėti 10,9 tūkst.Lt daugiau nei UAB "Savas automobilis" sumokėjo įsigydamas naują automobilį iš UAB "Sostena".

IŠVADOS:

1. Programai Sveikatos sistemos priežiūra (15.1) 2001 m. skirti asignavimai panaudoti programoje nustatytiems tikslams pasiekti. Manome, kad Ministerija, 2001 metais vykdydama programą iš dalies pasiekė užsibrėžtus programos tikslus.

2. Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos 3,4 tūkst.Lt viršijo patvirtintas sąmatoje išlaidas darbo užmokesčiui ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 p. reikalavimus.

3. Naudojant asignavimus padaryta kitų teisės aktų pažeidimų.

4. Ministerija programai skirtus valstybės biudžeto asignavimus 2001 m. panaudojo ne galimu efektyviausiu būdu.

II.3. Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metais programa (16.1)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-09-06 nutarimu Nr.970 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinta Nacionalinė narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 m. programa.

Ministerijoje Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 m. programą 2001 m. vykdė Sveikatos skyrius bei penkios pavaldžios įstaigos. Auditai atlikti Ministerijos Sveikatos skyriuje ir Valstybiniame psichikos sveikatos centre. Ministerijos audito metu, įstaigos, 2001 m. vykdžiusios programą (16.1), Valstybės kontrolei pateikė informaciją apie lėšų panaudojimą, turto įsigijimą, atliktus darbus ir suteiktas paslaugas.

Įvertinę Ministerijos 2001 metais vykdytos Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programos (16.1) nusistatytų uždavinių vertinimo kriterijų įvykdymo rezultatus, manome, kad Ministerija iš dalies pasiekė užsibrėžtus programos tikslus. Iš Ministerijos 2001 m. suformuluotų vieno uždavinio trijų vertinimo kriterijų, pagal pirmą uždavinio vertinimo kriterijų -

Ministerija neturi patikimų duomenų, kad narkotikų vartojimas tarp vaikų ir jaunimo stabilizavosi; pagal antrą uždavinio vertinimo kriterijų - programos uždavinys įgyvendintas, mirčių skaičius dėl priklausomybės nuo narkotikų sumažintas 23 proc.; pagal trečią uždavinio vertinimo kriterijų - uždavinys neįgyvendintas, infekcinių susirgimų skaičių tarp narkomanų (AIDS, ŽIV, virusiniai hepatitai) padidėjo: ŽIV - 10,8 proc., tarp intraveninių narkomanų ŽIV padidėjo 19,1 proc. Programos tikslo (kodas 02) uždaviniui (kodas 01) nepatvirtinti uždavinio vertinimo kriterijai arba rodikliai, uždavinio įgyvendinimas 2001 m. nevertintas.

Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programos (16.1) vykdymui Ministerijai patvirtinta 500,0 tūkst.Lt. Ministerija gavo ir panaudojo 406,7 tūkst.Lt (arba 81,3 proc.) asignavimų (atskaičius grąžintas lėšas), neviršijant patvirtintos sąmatos, programoje nustatytiems tikslams. Ministerijos Sveikatos skyrius programos priemonėms įgyvendinti 2001 m. panaudojo tik 4,1 tūkst. Lt (arba 4,1 proc.), o už 87,6 tūkst. Lt. nenumatė priemonių ir lėšų neįsisavino.

Ministerija, nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 124 ir 125 p. reikalavimais, lėšas pervedė pavaldžioms įstaigoms, vykdydžiusioms programą, į jų nurodytas pavedimų lėšų sąskaitas, nors tai prieštarauja Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14 str. 1 p. reikalavimui.

Įstaigos, vykdančios Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programą (16.1), iš šiai programai skirtų asignavimų 1.01.1 straipsnio "Darbo užmokestis" 2001 m. mokėjo atlyginamus už darbą pagal autorines ir darbo sutartis. Ministerija, planuodama 2001 metams išlaidas darbo užmokesčiui pagal vienkartinės sutartis, nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija (patvirtinta finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr.352) ir išlaidas darbo užmokesčiui pagal vienkartinės sutartis numatė 1.01.1 straipsnyje "Darbo užmokestis", o ne atitinkamo pobūdžio išlaidų straipsniuose.

Valstybinis psichikos sveikatos centras Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programos lėšas 2001 m. naudojo nepakankamai efektyviai, nes iš Ministerijos 2001-12-29 gautas lėšas - 3,3 tūkst.Lt nespėjo panaudoti ir grąžino į biudžetą, o darbo užmokesčiui gautus asignavimus (atėmus grąžintas sumas) viršijo 2,4 tūkst. Lt kitų paprastųjų išlaidų sąskaita. Be to, manome, kad nustatytos Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programos priemonės – nepakankamai efektyvios ir programai buvo skirta per mažai lėšų, tačiau programa – ilgalaikė ir galutinį pasiektą programos efektą bus galima nustatyti 2003 m. – programai pasibaigus

IŠVADOS:

1. Programai Narkotikų kontrolė ir narkomanijos prevencija 1999-2003 metais (16.1) 2001 m. skirti asignavimai panaudoti programoje nustatytiems tikslams pasiekti. Manome, kad Ministerija 2001 metais iš dalies pasiekė užsibrėžtus programos (16.1) tikslus.

2. Naudojant asignavimus padaryta teisės aktų pažeidimų.

3. *Ministerijos Sveikatos skyrius ir Valstybinis psichikos sveikatos centras Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metais programos (16.1) priemonėms įgyvendinti skirtus valstybės biudžeto asignavimus 2001 m. panaudojo ne galimu efektyviausiu būdu.*

II.4. Nacionalinė vaistų politikos programa (17.1)

Nacionalinės vaistų politikos programą (17.1) 2001 m. vykdė Farmacijos departamentas prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Atlikus auditą Farmacijos departamente prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Farmacijos departamentas), nustatyta:

Įvertinę 2001 metais vykdytos Nacionalinės vaistų politikos programos (17.1) nusistatytų uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimo rezultatus, manome, kad Farmacijos departamentas, 2001 metais vykdydamas programą (17.1), pasiekė užsibrėžtą programos tikslą. Pasiekti rezultatai atitinka Farmacijos departamento 2001 m. vykdytos Nacionalinės vaistų politikos programos tikslus ir uždavinius. Tačiau Farmacijos departamente iš 10 nusistatytų uždavinių vertinimo kriterijų arba rodiklių tik 4 uždavinių vertinimo kriterijai (parengtų teisės aktų skaičius) atitinka Farmacijos departamento nustatytus Nacionalinės vaistų politikos programos uždavinius bei tikslus ir tiesiogiai susiję su Farmacijos departamento veikla. Kiti 6 uždavinių vertinimo kriterijai Farmacijos departamente 2001 m. pasirinkti netiesioginio poveikio, jie tik dalinai susiję su Farmacijos departamento veikla ir vykdyta Nacionalinės vaistų politikos programa (būtent: vietinės pramonės gaminamų vaistų skaičius; vietinės pramonės gaminamų vaistų procentas šalies vaistų rinkoje, proc.; vaistų suvartojimas (Lt) tenkantis vienam Lietuvos gyventojui; gyventojų skaičius, kuriuos apima kompensavimo sistema, mln.; lėšos, skirtos vaistams kompensuoti nuo viso PSDF biudžeto, proc.). Farmacijos departamentas savo veikla 2001 m. neįtakėjo šių uždavinių vertinimo kriterijų faktinio įgyvendinimo.

Farmacijos departamentui Nacionalinės vaistų politikos programos (17.1) vykdymui patvirtinta 2376,0 tūkst.Lt asignavimų, tame skaičiuje 300,0 tūkst.Lt sudaro valstybės biudžeto lėšos ir 2076,0 tūkst.Lt - pajamos už teikiamas paslaugas. Farmacijos departamentas 2001 m. gavo 1649,6 tūkst.Lt lėšų (iš jų 300 tūkst.Lt biudžeto asignavimų) arba 69,4 proc. patikslinto 2001 m. plano: 1544,4 tūkst.Lt paprastosioms išlaidoms, iš kurių 608,1 tūkst.Lt darbo užmokesčiui ir 105,2 tūkst.Lt nepaprastosioms išlaidoms. Farmacijos departamentas Nacionalinės vaistų politikos programos vykdymui 2001 m. gavo lėšų 726,4 tūkst.Lt (2376-1649,6) mažiau, nes 2001 m. nesurinko planuotų surinkti pajamų už teikiamas paslaugas. Pajamų, gautų už teikiamas paslaugas, įmokėtų į valstybės biudžetą išlaidoms padengti valstybės biudžeto asignavimais, atitinkama speciali programa Farmacijos departamentui 2001 m. nepatvirtinta.

Farmacijos departamentas biudžeto asignavimus ir pajamas už suteiktas paslaugas 2001 m. panaudojo Nacionalinės vaistų politikos programoje numatytiems tikslams, tačiau audito metu pastebėti veiklos trūkumai ir atskiri neefektyvaus biudžeto lėšų bei turto naudojimo atvejai.

Aktuali Farmacijos departamento problema – farmacijos kompanijų vengimas mokėti mokesčius už vaistų įrašymą į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną, dokumentų ekspertizę bei nekontroliuojamas mokesčių rinkimas.

Farmacijos departamentas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo (2000-06-13 Nr.VIII-1725 su vėlesniais pakeitimais) 4 str. 3 d. nuostatomis, 2001 m. rinko pajamas už suteiktas paslaugas, neįtrauktas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-12-15 nutarimu Nr.1458 patvirtintą Valstybės rinkliavos objektų sąrašą ir šios rinkliavos dydžius.

Sveikatos apsaugos ministro norminiais aktais nereglamentuota Farmacijos departamento gautų pajamų už suteiktas paslaugas surinkimo ir apskaitos tvarka bei kontrolė, darbuotojų pareiginėse instrukcijose neįvardinta kontrolės funkcija.

Farmacijos departamento pajamos už dokumentų ekspertizę įrašant vaistus į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną 2001 m. sudarė 97,1 proc. visų departamento pajamų, gautų už suteiktas paslaugas; palyginus su 2000 m., pajamos už šią paslaugą 2001 m. sumažėjo daugiausiai - 285,3 tūkst.Lt. Pagrindinė Farmacijos departamento 2001 m. pajamų už teikiamas paslaugas įmokų į valstybės biudžetą plano neįvykdymo priežastis - stambiausios farmacijos kompanijos Farmacijos departamentui nesumokėjo 493,1 tūkst.Lt už suteiktas paslaugas, atliktą dokumentų ekspertizę, įrašant vaistus į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną, kurių įkainiai nurodyti Sveikatos apsaugos ministro 2000-01-24 įsakyme Nr.40.

Farmacijos departamento direktoriaus 2000-04-21 įsakymu Nr.8 patvirtinta Kompensuojamųjų vaistų įrašymo į bazinių kainų kainyną bei medicinos pagalbos priemonių įrašymo į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių kainyną atliekamos dokumentų ekspertizės įkainių bei kitų paslaugų įkainių tikslinimo tvarka yra nepakankamai gera.

Farmacijos departamente nepatvirtinta vaistų gamintojų ir/ ar tiekėjų atsiskaitymo už vaistų įrašymo į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną, dokumentų ekspertizę, tvarka, nėra pajamų už suteiktas paslaugas surinkimo vidinės kontrolės, nepaskirti atsakingi asmenys už pajamų surinkimą. Farmacijos departamentas 2001 m. su farmacijos kompanijomis nesudarė sutarčių, nepasirašė darbų priėmimo aktų, neišrašė sąskaitų faktūrų, nesivadovaudamas tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (1992-06-18 Nr.I-2654) 4, 9 ir 12 str. nuostatomis – apskaitos registruose ir 2001 metų finansinėje atskaitomybėje neapskaitė farmacijos kompanijų 493,1 tūkst.Lt įsiskolinimo.

Be to, Farmacijos departamentas 2001 metais nepakankamai taupiai ir efektyviai naudojo lėšas tarnybinio lengvojo automobilio išlaikymui: lengvasis tarnybinis automobilis 2001 m. buvo naudojamas netarnybiniais tikslais - buvusio direktoriaus G.Viskaičio kelionėms maršrutu Kaunas-Vilnius ir Vilnius-Kaunas (10,9 tūkst.Lt arba 83,4 proc. 2001 m. ridos ir kuro išlaidų).

IŠVADOS:

1. *Programai Nacionalinė vaistų politika (17.1) 2001 m. skirti asignavimai panaudoti programoje nustatytiems tikslams pasiekti. Manome, kad Ministerija, 2001 metais vykdydama programą pasiekė užsibrėžtus programos tikslus.*

2. *Sveikatos apsaugos ministro norminiais aktais nereglamentuota Farmacijos departamento gautų pajamų už suteiktas paslaugas surinkimo ir apskaitos tvarka bei kontrolė, darbuotojų pareiginėse instrukcijose neįvardinta kontrolės funkcija.*

3. *Farmacijos departamentas 2001 m. su farmacijos kompanijomis nesudarė sutarčių, nepasirašė darbų priėmimo aktų, neišrašė sąskaitų faktūrų, nesivadovavo tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (1992-06-18 Nr.I-2654) 4, 9 ir 12 str. reikalavimais – apskaitos registruose ir 2001 metų finansinėje atskaitomybėje neapskaitė farmacijos kompanijų 493,1 tūkst.Lt įsiskolinimo.*

4. *Naudojant asignavimus padaryta kitų teisės aktų pažeidimų.*

5. *Ministerija Nacionalinės vaistų politikos (17.1) programai skirtus valstybės biudžeto asignavimus 2001 m. panaudojo ne galimu efektyviausiu būdu.*

III. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS TEISINGUMO ĮVERTINIMAS

Ministerijos 2001 m. suvestinė atskaitomybė įvertinta, atlikus auditus Ministerijoje ir Ministerijos pavaldžiose įstaigose: Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centre, Lietuvos AIDS centre, Valstybiniame psichikos sveikatos centre, Farmacijos departamente prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Auditų metu nustatyta, kad audituotose įstaigose yra nepakankama valstybės biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2001 metų metinės finansinės atskaitomybės sudarymo vidaus kontrolė. Audituotų įstaigų vyriausieji finansininkai negarantavo 2001 m. finansinės atskaitomybės sudarymo teisingumo ir nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr.205 patvirtintų Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 2, 11.7 ir 19 p. reikalavimais.

Lietuvos AIDS centras, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr.IX-574) 17 p. reikalavimu Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2001 m. apyskaitoje (Forma Nr.5) 2002-01-01 neteisingai parodė likučius 2001 metų pabaigoje: 233 tūkst.Lt padidino transporto priemonių (015) likutį ir 233 tūkst.Lt sumažino gamybinio ir ūkinio inventoriaus (016) likutį. Į Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2001 m. apyskaitą (Forma Nr.5), 7 eil. transporto priemonės (015) neteisingai įrašė Lietuvos AIDS centro 2001 m. įsigytą 233 tūkst.Lt gamybinių ūkinių inventorių (016).

Lietuvos AIDS centras, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr.352 patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaitoje (Forma Nr.2), į

ilgalaikio materialiojo turto nuomos kasines ir faktines išlaidas įtraukė 25,0 tūkst.Lt iš biudžeto lėšų už mikroautobuso nuomą 2001 m. sumokėtą nuomos mokesį.

Ministerija ir Lietuvos AIDS centras, nesivadovaudami Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 38, 303, 304, 306, 307, 308 p. reikalavimais, Išlaidų sąmatų vykdymo 2002-01-01 balanso užbalansinėse sąskaitose neapskaitė išsinuomoto turto 3261,3 tūkst.Lt: Ministerija - 128 tūkst.Lt, Lietuvos AIDS centras - 3133,3 tūkst.Lt. Tikrinimų metu minėtas turtas įtrauktas į apskaitos registrus.

Valstybinis psichikos sveikatos centras, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 3 p. nuostata bei Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 1997-12-29 rašto Nr.03-09/5493 Priedu Nr.2 nustatyta Biudžeto lėšomis išlaikomų įstaigų ir organizacijų balansų ir apyskaitų sudarymo tvarka, parengė 2001 m. finansinę atskaitomybę, atskiroms programoms sudarydamas tris Išlaidų sąmatų vykdymo balansus (Formas Nr.1). Tikrinimo metu sudarytas Valstybinio psichikos sveikatos centro Išlaidų sąmatų vykdymo balansas.

Valstybinis visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centras, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimo Nr.1250 “Dėl pripažinimo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išdavimo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo” 2.1 p. reikalavimais, gautą minkštasuolį, kurio kaina 671,61 Lt, neteisingai apskaitė trumpalaikio turto sąskaitoje (070).

Be to, Valstybinis visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centras 2000 m. į buhalterinę apskaitą įtraukė ir 2001 m. atskaitomybėje parodė įsiskolinimą pagal gautą iš Sveikatos apsaugos ministerijos 2000-12-29 pranešimą už pirktas ir dar negautas centralizuota tvarka materialines vertybes – pasiutligės vakciną, kurią Centrai Sveikatos apsaugos ministerija nupirko iš Aventis Pasteur GmbH už 75,0 tūkst.Lt iš valstybės biudžeto centralizuota tvarka ir apie tai pranešė Centrai. Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 4 str. reikalavimais, Valstybinis visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centras į savo buhalterinės apskaitos registrus įtraukė ir 2001 m. finansinėje atskaitomybėje atvaizdavo ne savo, o Sveikatos apsaugos ministerijos debitorinį įsiskolinimą, t.y. užfiksavo ūkinę operaciją be apskaitos dokumentų. Ministerijos apskaitos registruose minėtas įsiskolinimas neatvaizduotas.

Valstybinis visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centras Išlaidų sąmatų vykdymo 2002-01-01 balanse (Forma Nr.1) užbalansinėje sąskaitoje “Specialios paskirties ir numeruoti apskaitos blankai” (61 eilutė) neatvaizdavo nepanaudotų specialios paskirties ir numeruotų apskaitos blankų likučių - 0,3 tūkst.Lt.

Minėtus netikslumus Valstybinis visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centras ištaisė tikrinimo metu.

Farmacijos departamentas prie Sveikatos apsaugos ministerijos, nesivadovaudamas tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (1992-06-18 Nr.I-2654) 4, 9 ir 12 str. reikalavimais, į apskaitos registrus neįtraukė farmacijos kompanijų skolos 493,1 tūkst.Lt už atliktą vaistų, įrašytų į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną, dokumentų ekspertizę, ir dėl to neatvaizdavo 2001 m. finansinėje atskaitomybėje.

Farmacijos departamentas, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 5 p. reikalavimais, iš biudžeto lėšų 2001 metais sumokėtų už prekes ir paslaugas pirkimo pridėtinės vertės mokestį – 29,1 tūkst.Lt neteisingai įtraukė į PVM atskaitą. Tikrinimo metu 2002 m. kovo mėn. vyriausioji finansininkė patikslino 2001 m. gruodžio mėn. PVM deklaraciją.

Farmacijos departamentas, sudarydamas 2001 m. finansinę atskaitomybę, atliko pajamų už teikiamas paslaugas iššifravimą ir netikslingai padarė sąskaitų korespondencijų patikslinimus. Todėl biudžeto skola įstaigai neteisingai padidinta 207,3 tūkst.Lt finansinės atskaitomybės 2002-01-01 formose: Išlaidų sąmatų vykdymo balanse (Forma Nr.1), Pažymoje apie išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučius (Forma Nr.10), Pažymoje apie debitorinį – kreditorinį 2002-01-01 įsiskolinimą (Forma Nr.13). Tikrinimo metu vyriausioji finansininkė surašė buhalterinę pažymą – ištaisė neteisingai atliktus pajamų už teikiamas paslaugas sąskaitų korespondencijos patikslinimus.

Taip pat, Biudžetinių įstaigų pajamų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2002-01-01 apyskaitoje (Forma Nr.9) įmokų bendra suma Farmacijos departamente neteisingai padidinta 209,2 tūkst.Lt sumokėtu PVM, nes Farmacijos departamentas, 2001 m. pajamas už teikiamas paslaugas įmokėjo į biudžetą kartu su PVM 1356,8 tūkst.Lt, įmokos kodas 093 (valstybės institucijų ir kontroliuojančių organizacijų specialiųjų lėšų įmokos), nesivadovaudamas iki 2001-05-19 galiojusiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991-12-09 nutarimu Nr.536 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo bei vykdymo bendrųjų taisyklių 50, 53 p., Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 53 bei 54 p., Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2000-12-22 įsakymu Nr.247 patvirtinto Mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, savivaldybių biudžetus bei valstybinius pinigų fondus kodų sąrašo reikalavimais. Farmacijos departamentas PVM mokesčio atskaitą 2001 m. – 110,8 tūkst.Lt papildomai pervedė iš biudžetinių lėšų sąskaitos.

Farmacijos departamentas, nesivadovaudamas Finansų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr.346 “Dėl biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymo suvestinės atskaitomybės formų patvirtinimo” patvirtintų biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės formų reikalavimais, sudarant valstybės biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2001 m. metinę atskaitomybę, Biudžetinių įstaigų pajamų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2002-01-01 apyskaitoje (Forma Nr.9) parodė įmokų bendrą sumą 1356,8 tūkst.Lt su PVM.

IŠVADA: *Ministerijos suvestinė finansinė atskaitomybė sudaryta Ministerijos apskaitos registrų bei Ministerijos pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų, gavusių lėšų programų vykdymui, Ministerijai pateiktų finansinių atskaitomybių pagrindu, pagal nustatytas Finansų ministerijos patvirtintas formas ir pateikta nustatytais terminais bei atspindi bendrą Ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų bei kitų subjektų, gavusių asignavimus, išlaidų sąmatų vykdymą.*

Ministerijos pateikta 2001 m. suvestinė finansinė atskaitomybė parodo tikrą ir teisingą būklę. Nors Ministerijos suvestinė finansinė atskaitomybė ne visais atvejais teisingai atspindi Ministerijos ir pavaldžių įstaigų išlaidų sąmatų vykdymą. Ministerijos ir tikrintų pavaldžių įstaigų - Lietuvos AIDS centro, Valstybinio psichikos sveikatos centro, Valstybinis visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės centro Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos sudarytos 2001 m. finansinės atskaitomybės atskirose formose pastebėti galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių finansinės atskaitomybės sudarymą, netikslumai, klaidos ir pažeidimai. Tačiau visa informacija, kuri svarbi finansinių ataskaitų atžvilgiu, tinkamai pateikta, pastebėti netikslumai bei teisės aktų pažeidimai, kurie tikrinimo metu ištaisyti, neturi reikšmingos įtakos informacijos vartotojų sprendimams.

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

Valstybės kontrolė atliko Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos suvestinės Sveikatos apsaugos ministerijos 2001 metų finansinės atskaitomybės bei asignavimų naudojimo programoms Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas bei gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas (14.1), Sveikatos sistemos priežiūra (15.1), Narkotikų kontrolė ir narkomanijos prevencija 1999-2003 metais (16.1) bei Nacionalinė vaistų politika (17.1) vykdyti finansinį auditą. Už finansinę atskaitomybę bei asignavimų naudojimą atsakinga Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybė.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus. Auditas suplanuotas ir atliktas taip, kad gautume visą, mūsų nuomone, reikalingą informaciją, kuri suteiktų pakankamus, tinkamus ir patikimus įrodymus, jog finansinėje atskaitomybėje nėra reikšmingų netikslumų, atsiradusių dėl apgaulės, neatitikimų ar klaidų. Atliktas auditas suteikia pakankamą pagrindą pagrįstai pareikšti savo nuomonę:

Sveikatos apsaugos ministerija, vykdydama audituotas programas (14.1, 15.1, 16.1, 17.1), biudžetinius asignavimus 2001 m. panaudojo neviršijant patvirtintų sąmatoje, programose nustatytiems tikslams pasiekti. Nors Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos, naudodama programai Sveikatos sistemos priežiūra (15.1) skirtus asignavimus, 3,4 tūkst.Lt viršijo patvirtintas sąmatoje išlaidas darbo užmokesčiui ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 p. reikalavimus.

Sveikatos apsaugos ministerija ir pavaldžios įstaigos, naudodamos programų vykdymui skirtus asignavimus, padarė teisės aktų pažeidimų.

Sveikatos apsaugos ministerijos Vidaus audito tarnyba neatliko pavaldžių įstaigų programų išlaidų sąmatų vykdymo vidaus audito, neanalizavo asignavimų sąmatos viršijimo priežasčių, o sveikatos apsaugos ministras negavo reikiamos informacijos apie Ministerijos pavaldžių įstaigų asignavimų panaudojimą. Todėl sveikatos apsaugos ministras K.R.Dobrovolskis nepakankamai vykdė Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnyje nustatytą biudžetinių asignavimų valdymą, tai yra, nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Ministerijos pavaldžios įstaigos naudotų tik pagal patvirtintas išlaidų sąmatas.

Lietuvos AIDS centro darbuotojams (14.1) 2001 m. nepagrįstai priskaičiuota 19,0 tūkst.Lt tarnybinio atlyginimo. Be to, neteisėtai skirta 3,2 tūkst.Lt piniginių dovanų ir šiai sumai Lietuvos AIDS centrui padaryta žala.

Sveikatos apsaugos ministerijos ir Lietuvos AIDS centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos išlaidų sąmatų vykdymo 2001-01-01 balanso užbalansinėse sąskaitose neapskaityta išsinuomoto turto vertė iš viso – 3261,3 tūkst.Lt: Ministerijos (15.1) –128 tūkst.Lt, Lietuvos AIDS centro (14.1) – 3133,3 tūkst.Lt.

Farmacijos departamentas prie Sveikatos apsaugos ministerijos (17.1), nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos I skyr. 5 p. reikalavimais, iš biudžeto lėšų 2001 metais sumokėtų už prekes ir paslaugas, pirkimo pridėtinės vertės mokestį – 29,1 tūkst.Lt neteisėtai įtraukė į PVM atskaitą. Farmacijos departamentas 2001 m. biudžeto skolą įstaigai neteisėtai padidino 207,3 tūkst.Lt finansinės atskaitomybės 2002-01-01 formose: Išlaidų sąmatų vykdymo 2002-01-01 balanse (Forma Nr.1), Pažymoje apie išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučius (Forma Nr.10) ir Pažymoje apie debitorinį – kreditorinį 2002-01-01 įsiskolinimą (Forma Nr.13). Biudžetinių įstaigų pajamų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2002-01-01 apyskaitoje (Forma Nr.9) įmokų bendra suma neteisėtai padidinta 209,2 tūkst.Lt sumokėtu PVM. Taip pat, Farmacijos departamentas, nesivadovaudamas Finansų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr.346 “Dėl biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymo suvestinės atskaitomybės formų patvirtinimo” patvirtintų biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės formų reikalavimais, Biudžetinių įstaigų pajamų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2002-01-01 apyskaitoje parodė įmokų bendrą sumą 1356,8 tūkst.Lt su PVM.

Sveikatos apsaugos ministro norminiais aktais nereglamentuota Farmacijos departamento gautų pajamų už suteiktas paslaugas surinkimo ir apskaitos tvarka bei kontrolė, darbuotojų pareiginėse instrukcijose neįvardinta kontrolės funkcija (17.1).

Farmacijos departamentas 2001 m. su farmacijos kompanijomis nesudarė sutarčių, nepasirašė darbų priėmimo aktų, neišrašė sąskaitų faktūrų, nesivadovaujant tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 4, 9 ir 12 str. reikalavimais, į

apskaitos registrus neįtraukė farmacijos kompanijų skolos 493,1 tūkst.Lt už atliktą vaistų, įrašytų į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną, dokumentų ekspertizę, ir dėl to neatvaizdavo 2001 m. finansinėje atskaitomybėje (17.1).

Sveikatos apsaugos ministerija audituotų programų (14.1, 15.1, 16.1, 17.1) vykdymui skirtus asignavimus 2001 m. ne visada naudojo galimu efektyviausiu būdu:

- Lietuvos AIDS centras ne galimu efektyviausiu būdu naudojo lėšas Narkomanų socialinės psichologinės reabilitacijos bendruomenės išlaikymui (14.1);

- Ministerija, vykdydama programą Sveikatos sistemos priežiūra (15.1) (funkcijos kodas 05 12 09), pagal sudarytą sutartį dalį savo funkcijų pavedė atlikti viešajai įstaigai "Sveikatos teisės ir ekonomikos centras", t.y. nesivadovaudama Viešųjų pirkimo įstatymo (1999 m. birželio 3 d. Nr. VIII-1210) 1 str. 1 d. nuostatomis, atliko 438,6 tūkst.Lt vertės mokslinių praktinių programų koordinavimo paslaugų pirkimą. Be to, pastebėta, kad Ministerijos struktūroje patvirtinti Sveikatos programų ir Teisės skyriai, kurie, įsteigę papildomus etatus, galėtų atlikti viešajai įstaigai "Sveikatos teisės ir ekonomikos centras" pavestas vykdyti funkcijas;

- Ministerija (15.1) (funkcijos kodas 05 09 01) 2001 m. vykdė ekonomiškai nenaudingą sutartį, pagal kurią Apsaugos policijos skyrius prie Vilniaus m. VPK saugojo Ministerijos administracinį pastatą. Sutartis ekonomiškai nenaudinga, nes 41,8 proc. visų už pastato apsaugą patiriamų išlaidų (4,2 tūkst.Lt mėnesiui arba 50,2 tūkst.Lt metams) sudaro papildomos išlaidos, kurių galima būtų išvengti, jei apsaugą vykdytų Ministerijos darbuotojai;

- Ministerijos Sveikatos skyrius programos (16.1) priemonėms įgyvendinti 2001 m. panaudojo tik 4,1 tūkst.Lt (4,1 proc.), o už 87,6 tūkst.Lt nenumatė priemonių ir lėšų neįsisavino;

- Farmacijos departamentas (17.1) 2001 m. nepakankamai taupiai naudojo lėšas tarnybinio lengvojo automobilio išlaikymui. Lengvasis tarnybinis automobilis 2001 m. buvo naudojamas netarnybiniais tikslais - buvusio direktoriaus G.Viskaičio kelionėms maršrutu Kaunas-Vilnius ir Vilnius-Kaunas (10,9 tūkst.Lt arba 83,4 proc. 2001 m. ridos ir kuro išlaidų).

Mūsų nuomone, suvestinė Sveikatos apsaugos ministerijos finansinė atskaitomybė atspindi Ministerijos ir pavaldžių įstaigų išlaidų sąmatų vykdymą ir 2001 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį, parengta pagal bendruosius apskaitos principus. Tačiau Sveikatos apsaugos ministerijos suvestinės atskaitomybės formos (Nr.1, Nr.2, Nr.9, Nr.10, Nr.13) sudarytos nesivadovaujant galiojusiais teisės aktais, reglamentuojančiais finansinės apskaitos ir atskaitomybės sudarymą. Nors, minėti netikslumai neturi įtakos informacijos vartotojų sprendimams.

Programos - Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimas bei gyvenimo kokybės gerinimas ir modernizavimas (14.1), Sveikatos sistemos priežiūra (15.1), Narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metais (16.1) - yra tęsiamos programos. Nacionalinė vaistų politikos (17.1) programa yra nauja, daugiametė ir prioritetinė, įgyvendinant vaistų politiką.

Minėtos programos yra valstybinės svarbos, padeda išspręsti valstybės socialines problemas. Programos atitinka vykdomą valstybės politiką ir yra susijusios su valstybės poreikiais, ekonominėmis - socialinėmis sąlygomis. Sveikatos apsaugos ministrų įsakymais paskirti 2001 m. vykdytų programų kuratoriai. Ministerijos strateginiame veiklos plane 2001 m. audituotų programų vykdymui nustatyti programų tikslai, jiems įgyvendinti numatyti uždaviniai, uždaviniams nustatytos priemonės bei uždavinių vertinimo kriterijai. Sveikatos apsaugos ministerija 2001 m. audituotoms programoms (14.1, 15.1, 16.1, 17.1) nustatė kiekybinius statistinius programų uždavinių įvertinimo kriterijus, kurie neleidžia vertinti sąnaudų, darbo krūvio ir naudos. Ministerija 2001 m. vykdomų programų uždavinių vertinimui nepasirinko kokybinių ir išlaidų efektyvumo vertinimo kriterijų.

Įvertinę audituotų programų Ministerijos nusistatytų uždavinių vertinimo kriterijų įgyvendinimo 2001 metais rezultatus, mes negalime teigti, kad Ministerija, vykdydama Gyventojų sergamumo ir mirtingumo mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo ir modernizavimo programą (14.1) 2001 metais pasiekė užsibrėžtus programos tikslus, nes iki 2002-06-01 nebuvo pateikti oficialūs statistiniai duomenys apie 2001 m. gyventojų sveikatą ir dėl to Ministerija neatliko Strateginiame veiklos plane numatytų penkių uždavinio vertinimo kriterijų arba rodiklių palyginimo su faktiniais, oficialiais 2001 metų statistiniais duomenimis. Dėl tos pačios priežasties, negalime pasisakyti, ar pasiekti rezultatai atitinka Ministerijos 2001 m. vykdytos (14.1) programos tikslus. Mes manome, kad Ministerija, 2001 metais vykdydama programas Sveikatos sistemos priežiūra (15.1) ir Narkotikų kontrolė ir narkomanijos prevencija 1999-2003 metais (16.1) iš dalies pasiekė užsibrėžtus programų tikslus. Farmacijos departamentas, 2001 metais vykdydamas Nacionalinę vaistų politikos programą (17.1) pasiekė užsibrėžtą programos tikslą.

SIŪLYMAI

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome užtikrinti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų laikymąsi bei taupų ir efektyvų biudžeto lėšų naudojimą.

Taip pat siūlome:

1. Siekiant užtikrinti, kad Ministerijos ir pavaldžių įstaigų veikla būtų efektyvi ir naši, finansinės ataskaitos patikimos ir parengtos vadovaujantis įstatymais, siūlome vykdyti patvirtintus ir parengti trūkstamus vidaus kontrolės aplinką reglamentuojančius norminius aktus bei patvirtinti trūkstamus nuostatus.

2. Ministerijos Vidaus audito tarnybai Ministerijai pavaldžiose įstaigose analizuoti asignavimų sąmatų viršijimo priežastis, vykdyti programų išlaidų sąmatų vykdymo vidaus auditus, atlikti Ministerijos suvestinės finansinės atskaitomybės auditą. Ministerijai pavaldžiose įstaigose atliekant valdymo, veiklos ir finansinį auditą, vadovautis galiojančias teisės aktais, vertinti programų vykdymą.

3. Papildyti Ministerijos vykdomų programų uždavinių vertinimo kriterijus arba rodiklius kokybiniais vertinimo kriterijais, leidžiančiais vertinti sąnaudas ir darbo krūvį, programos vykdymo kokybę.

4. Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos programų ir Teisės skyriuje įsteigti papildomus etatus, kurie atliktų viešajai įstaigai "Sveikatos teisės ir ekonomikos centras" pavestas vykdyti funkcijas. Taip būtų sutaupytos valstybės biudžeto lėšos.

5. Mes manome, kad Sveikatos apsaugos ministerijai tikslinga atsisakyti Apsaugos policijos skyriaus prie Vilniaus m. VPK patalpų apsaugos paslaugų, įsteigiant Ministerijos etatų sąrašą apsaugos darbuotojų etatus.

6. Siekiant maksimalaus biudžeto lėšų naudojimo Lietuvos AIDS centro Narkomanų socialinės psichologinės reabilitacijos bendruomenės išlaikymui efektyvumo, ieškoti naujų, didesnių patalpų bendruomenei.

7. Farmacijos departamente patvirtinti vaistų gamintojų ir/ ar tiekėjų atsiskaitymo už vaistų, įrašymo į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną, dokumentų ekspertizę, tvarką, paskirti atsakingus asmenis už pajamų surinkimą, užtikrinti pajamų už suteiktas paslaugas surinkimo vidaus kontrolę. Sveikatos apsaugos ministerijai kartu su Farmacijos departamentui ir Finansų ministerija būtina išsiaiškinti klausimą dėl Farmacijos departamento teikiamų mokamų paslaugų įtraukimo į Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamą valstybės rinkliavos objektų sąrašą ir šios rinkliavos dydžius.

Finansinio audito 4-ojo departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Finansinio audito 2-ojo departamento vyriausioji
valstybinė auditorė

Jolanta Spaičienė